

La Diada mallorquina cobra sentit

El Consell de Mallorca passa la Diada de l'illa del 12 de setembre al 31 de desembre, tal com havia reivindicat en els últims quaranta anys el nacionalisme.

Reportatge de Miquel Payeras

El passat 23 de desembre una sessió plenària especial del Consell de Mallorca aprovava amb els vots a favor del PSIB-PSOE, Més, Podem i el PI –18 escons–, els contraris del PP i de Ciutadans –14– i una absència, traslladar la Diada de l'illa del 12 de setembre fins al 31 de desembre.

Acabava així el procés que s'inicià al començament del mandat de l'actual majoria política quan el govern de la institució insular creà la Comissió Especial per a la Diada, amb la missió d'estudiar la idoneïtat o no del 12 de setembre per celebrar aquesta festa. Finalment la resolució adoptada per part dels comissionats fou passar-la a l'últim dia de l'any per raons "històriques" i perquè, també, en l'actual format no ha quallat mai: "No ha aconseguit arrelament ciutadà".

Val a dir que la Diada fou creada el 1997 –enguany hauria complert els vint anys– a instàncies d'Unió Mallorquina (UM). Mallorca no havia tingut mai una Diada insular fins aleshores, al contrari del que passa a les altres illes. S'hi celebrava com a pròpia la de Balears, l'1 de març, que des de 1984 organitza cada any el Govern en commemoració de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de 1983. Justament per això Maria Antònia Munar, aleshores presidenta d'UM

El Consell de Mallorca, presidit per Miquel Ensenyat (de Més), ha institucionalitzat el 31 de desembre com a nova Diada de l'illa.

(1992-2007) i del Consell mallorquí (1995-2007), s'inventà la Diada mallorquina a la contra de la balear, perquè volia convertir la institució que presidia en un contrapoder de l'executiu illenc encapçalat llavors per Jaume Matas, del PP.

El fet que la celebració fos de nou encuny aixecà moltes reticències entre els nacionalistes del PSM, que a pesar

d'acabar votant a favor de la invenció per no rebentar el pacte de centre-esquerra que governava el Consell –igual que feren PSOE i Esquerra Unida– es mostraren molts crítics perquè trobaven que no tenia cap ni peus i que el que calia era triar el 31 de desembre. Tanmateix, la presidenta del Consell i d'UM, Munar –avui dia compleix condemna de presó d'11 anys i mig per delictes relacionats amb la corrupció–, es va mostrar del tot insensible a les argumentacions nacionalistes i apostà pel 12 de setembre com el de la Diada, fins a aconseguir-ho.

La data triada commemorava el jurament fet per Jaume II l'any 1276 de la Carta de franqueses i privilegis del Regne de Mallorca. El 1997 es va celebrar per primera vegada la nova Diada. El 2016 ha estat la darrera. A partir de 2017 serà substituïda per la del 31 de desembre, data que rememora l'assalt a la Medina Mayuqa sarraïna el 1229 per les tropes cristianes de Jaume I el Conqueridor.

Diada 2017

La Diada canviada se celebrarà el mateix dia que l'Ajuntament de Palma organitza la Festa de l'Estendard que honora el fet ja referit, el de l'entrada de les tropes de Jaume I a l'antiga ciutat mahometana. Hi ha el perill que l'una i l'altra se solapin. Justament per evitar-ho, el dictamen de la Comissió Especial per a la Diada recomana que el Consell i l'Ajuntament de Palma "es coordinin" per celebrar de manera complementària la commemoració. La idea dels experts que han format la citada comissió és que la festa del Consell no ha de fer ombra a la del consistori de la capital, perquè aquesta té una gran importància històrica, no debades és una de les celebracions institucionals civils més antigues d'Europa: s'organitza de manera ininterrompuda des del segle XIII, des de just després de la conquesta per part de les tropes de Jaume I, i a pesar dels canvis que ha sofert, el bessó es manté inalterat: l'exhibició en processó de les autoritats civils locals del penó reial del Conqueridor, l'Estendard. És per això que duu aquest nom.

Atès que el Consell atorgava durant els actes de la seva Diada diversos premis i distincions, destinats a reconèixer la feina feta a favor de Mallorca per part de persones, empreses i entitats al llarg

El nacionalisme celebra des de 1987 la seva Diada particular el 31 de desembre amb una manifestació anual a favor del dret d'autodeterminació.

de l'any, la Comissió Especial ha recomanat que la institució insular cerqui un dia diferent al 31 de desembre per organitzar el lliurament d'aquests honors "i que així no se superposi als actes de la Festa de l'Estendard".

Els grups dretans del Consell, PP i Ciutadans, s'han mostrat molt queixosos pel canvi. Asseguren que es deu "a raons polítiques" que no tenen "sentit" i han promès que "quan puguem tornarem la Diada al seu dia que és el 12 de setembre". Els crítics asseguren que es corre el risc "d'esvair-la", que quedi diluïda en la palmesana del mateix dia i que, per tant, a efectes pràctics la del Consell "desaparegui". La reacció dels sectors anticatalanistes també ha estat especialment crítica, des del diari *El Mundo-El Día de Baleares*, per exemple, es titulava gràficament que *el catalanisme impone la Diada del 31 de diciembre*.

La decisió presa ara pel Consell és una vella aspiració del nacionalisme, que sempre ha reivindicat que no podia

existir per a Mallorca més Diada que la del 31 de desembre.

Quaranta anys de reivindicació

En el moment de la seva fundació el Partit Socialista de les Illes (PSI), creat a Palma el febrer de 1976, congregà la majoria dels nacionalistes progressistes i catalanistes d'aleshores. Quan el 1977 es convertí en el Partit Socialista de Mallorca (i de Menorca en aquesta illa, tots dos sobirans), tot d'una la reivindicació de la Diada del 31 de desembre, juntament amb la normalització del català i l'autogovern, esdevingué un dels eixos essencials del PSM. Des de la seva revista, *Mallorca Socialista*, els nacionalistes, els pocs que hi havia en aquella època a l'illa, intentaren estendre entre el màxim possible de ciutadans la idea que la commemoració que feia l'Ajuntament de Palma de la festa de l'Estendard –encara molt franquista, amb la presència d'una companyia de l'exèrcit que desfilava entre la plaça de Cort i la Seu–

no era la correcta i que calia dotar-la de la condició de Diada de Mallorca.

El PSM sofrí l'escissió d'una part del sector independentista uns mesos després de les eleccions autonòmiques de 1983. Alguns dels seus membres crearen posteriorment ERC a les Illes i, també, impulsaren una part del moviment independentista civil que es prengué com a pròpia la reivindicació de la Diada del 31 de desembre. A partir de 1987 –enguany es compliran, per tant, els trenta anys– tots els grups polítics i socials nacionalistes i catalanistes la celebren convocant, entre d'altres actes, la manifestació que reclama anualment el dret a l'autodeterminació.

El nacionalisme, en definitiva, sempre ha reclamat que el 31 de desembre sigui la Diada mallorquina. Però durant quaranta anys no ha rebut més que, com a màxim, el silenci com a resposta a la seva reivindicació. Fins que el passat 23 de desembre a la fi el Consell feia honor a aquesta lluita que ha durat quatre dècades. ●